

TaNtAgORa

De boca a orella - Educació Secundària

Objectius:

- Redescobrir el plaer d'escoltar contes explicats de viva veu per narradors professionals.
- Conèixer i apreciar els diferents gèneres orals (rondalla, llegenda, contarella, faula, etc.) i que circulen també per altres canals però es poden oralitzar (receptes, consells, costums, notícies, cròniques, etc) i la diversitat d'estils i tons a l'hora d'explicar.
- Fer que aquesta activitat es repeteixi a cada curs escolar, de manera que esdevingui una cosa familiar en acabar la Secundària i els nois i noies hagin après a escoltar amb els ulls i a mirar amb les orelles.

Descripció:

Sessió de narració oral amb dos o un narrador (segons els nivell educatiu) que exposen un repertori preparat per a l'ocasió amb una coherència temàtica apropiada a les edats dels alumnes d'Educació Secundària.

Metodologia:

Amb la senzillesa que sol acompanyar les accions orals, els nois i noies reben en el mateix centre escolar els narradors i es disposen a escoltar-los a l'aula, a la biblioteca, o a qualsevol altre indret apropiat. Només cal un espai apropiat per escoltar, un ambient recollit i silenciós, i una bona disposició per part dels oients.

...

TaNtågORa

Sessions per nivells educatius:

Contes de tots colors 1er d'ESO / Dos narradors d'origens diferents expliquen contes de la tradició oral de la seva cultura que parlen de les maneres de pensar dels seus pobles. Aquestes narracions vehiculen una cultura, una educació, un tipus d'humor, uns sons, unes aromes, uns colors determinats... El privilegi de conèixer tot això de la veu propera d'un narrador és una experiència única.

2 narradors

Històries de veïnat 2on d'ESO / Històries, anècdotes, llegendes urbanes, tan properes que ens podrien haver passat a tu o a mi, i que podem explicar tant tu com jo, i que de fet, m'agradaria que tu expliquessis a algú altre d'aquí una estona ... Històries que van de boca a orella, que creixen, que s'enriqueixen a mida que viatgen, i que aporten sobre tot el fet de sentir parlar d'una realitat que pot arribar a semblar més fictícia o més real segons com s'expliqui ...Al seu interior s'hi amaguen les pors que ens atenallen i els perills que ens envolten i que tan sols podem expulsar gràcies a l'exercici d'un acte simbòlic com és l'ús de la paraula.

2 narradors

Llibres de cavalleries 3er d'ESO / Relats oralitzats trets de la matèria de Bretanya i el cicle artúric, centrats en l'honor cavalleresc, l'amor cortès i l'aventura, com a apropament a l'emocional, el mític i el simbòlic de la cultura europea medieval. Narracions amb situacions i personatges aptes per acompanyar el pas per l'adolescència a través del repte, l'amor, l'humor i la meravella.

1 narrador

Conte signat 4rt d'ESO / Dos escriptors, dues èpoques, dues maneres d'entendre el món, dos estils tan distants i tant veïns, com diria Manuel de Pedrolo. Històries quotidianes, similars a les nostres però amb fugues inversemblants, iròniques, fantàstiques i sovint magistrals.

1 narrador

Fets de déus i semidéus 1er Batxillerat / Eren temps en què els déus vivien molt pendents dels homes i no tenien manies a relacionar-s'hi, fins i tot a fecundar les joves i belles humanes.

Així van néixer els semidéus, que havien d'heretar la naturalesa mortal de la mare al mateix temps que rebien el caràcter indomable i un punt insuportable del pare. En aquesta ocasió convidem a escoltar les trifulgues d'un Júpiter enamorat de la dolça Europa i com tot això va desembocar en la matança del Minotaure traït per la seva germanastra Ariadna que va obrar així rendida d'amor per Teseu. Tot plegat, un culebrot semblant als que ens té acostumats la premsa del cor. La diferència és que aquests fets de déus i semidéus han influenciat tant la

TaNtågORa

civilització grego-romana -d'on provenim- que qui més qui menys trobarà un nom de déu, una heroïna, un indret geogràfic o un fet que no li serà del tot desconegut.

1 narrador

Contes políticament incorrectes 2on Batxillerat / No és el mateix escoltar la lectura d'un conte que sentir-lo explicat. L'estil oral no sempre troba el seu símil en la literatura de paper. Però tant una literatura com l'altra comparteixen motius, arguments, personatges, escenaris. Escoltar llegir o escoltar narrar, quines sensacions diferents! Es tracta de donar l'oportunitat de comprovar-ho als alumnes.

1 narrador/lector

Supervisió i seguiment : Roser Ros

Periodicitat: recomanat un cop l'any o un al trimestre

Durada: 45m aproximadament

Idioma: català

LOS CUENTOS HAY QUE OÍRLOS

A veces, la palabra no basta. Me atrevería a decir que hay que recurrir a la imagen para describir la potencia de la palabra misma. Y a partir de una imagen fija o en movimiento voy a relatar mi experiencia con el relato oral.

Desde el primer día que entraron los cuentacuentos en las aulas me persiguen alternativamente dos imágenes: la de un adulto conduciendo sus gestos y su voz y la de un puñado de adolescentes siguiendo el vuelo de la fantasía, atónitos ante el poder de la palabra.

Año tras año, desde que comenzó esta aventura, se repite inevitablemente la escena, ya sean cuentos folklóricos de los rincones más recónditos del planeta o de aquí mismo, ya sean esas historias de la modernidad que llamamos leyendas urbanas, ya las de legendarios caballeros de la épica y la novela, ya la lisa y llana anécdota; se observan las mismas caras de admiración, los mismos gestos de incredulidad, se repite la mejilla apoyada en la palma de la mano, los ojos fijos en los gestos del narrador, las miradas persiguiendo la modulación de la voz o la impasibilidad de los cuerpos ante la tensión y la intriga del relato. Año tras año, me sorprende la repetición de la misma situación.

A veces, las historias se repiten, a veces cambian de orientación pero siempre, siempre, la escena es la misma. Y si nos dedicáramos a repasalas todas, una tras otra como en una proyección las distinguiríamos entre sí por el cambio de las modas: el modelo de gafas, el corto de la falda, la anchura de los pantalones, los dibujos de las camisetas, los cortes de pelo de los chicos o el peinado de las chicas. En conclusión, la narración oral atrae a nuestros alumnos y lo ha impactado a lo largo de una década.

Y antes de la sesión no hubo nada. Los sumergimos en el relato sin previo aviso, les escamoteamos todo tipo de información acerca de lo que iba a suceder. Así estábamos seguros de que los conduciríamos hasta el relato inocentes, les pusimos frente al texto desnudo, el gesto exacto y la expresión más acertada. Después los hemos llevado de la mano hasta que descubrieran por sí mismos el espectáculo total en el que ellos y el narrador eran los agentes de un momento excepcional.

En el aula, tras la sesión, se produce, inevitablemente, el milagro: los adolescentes han descubierto el valor de la palabra, su textura, su incapacidad de volar sola y la necesidad que tiene del gesto y del misterio. Han analizado al detalle cada uno de los momentos vividos, cada instante que el narrador había planificado sin ellos saberlo, cada segundo de las improvisaciones. Y hasta se han atrevido a narrar, o a escribir para que se narrara. Han empleado la palabra, sin más, para explicar cada uno de los impactos que para ellos ha supuesto un relato bien conducido, bien articulado. Y le han perdido el miedo a la palabra, a la palabra en voz alta.

Porque los cuentos hay que oírlos y, aunque ya los conozcamos, no importa porque, al entrarnos por la vista y el oído, adquieren entonces un nuevo matiz, una renovado interés, una inesperada vitalidad.

¿Qué más decir de la vida de los cuentos en la escuela? Que -como decía León Felipe -la vida del hombre la mecen los cuentos.

CARME MUÑOZ GIMENO

Ins Ernest Lluch. Barcelona

Curs 2012-2013